

19. Tisztességes külpolitikát, erős szövetségeket!

A NATO és az Európai Unió teljes jogú tagjaként - ezeréves történelmünk során első alkalommal - módunkban áll, hogy közös védelemben részesüljünk a világ legriasztóbb fenyegetéseitől, hogy érdemben hozzájáruljunk a globális kihívásokra adott válaszokhoz és azokat a Magyarországon élők érdekében nemzetünk javára fordítsuk. Magyarország biztonságának kulcsa az, hogy ezt a különleges eredményt ne veszélyeztesse, ne kockáztassa semmilyen kalandorpolitika.

A bennünket körülvevő világ még soha nem változott olyan gyorsan, mint a mögöttünk álló pár évtizedben. Az utóbbi időszak fő fejleménye, a globalizáció, bár tartogat magában kihívásokat, számtalan kiaknázatlan lehetőséget is biztosít.

Magyarország talán legsikeresebb és legígéretesebb történelmi pillanata az volt, hogy a NATO-hoz való csatlakozása után az Európai Unió tagjává vált, ezáltal a perifériáról a világ legfontosabb és legerősebb hatalmi centrumának részese lett.

A rendszerváltás idején és azt követően Magyarország a külpolitika területén hosszú éveken át tekintélyt és megbecsülést kivívó ország volt. A regionális, az európai és az euroatlanti integrációs folyamatok során elért eredmények után azonban országunk nemzetközi megítélése 2010 óta súlyos csorbát szenvedett, és folyamatosan romlik. Az Orbán-kormány külpolitikáját a kezdetektől fogva önös hatalmi és üzleti érdekek vezérlik. A demokratikus értékek és intézmények leépítése, a jogállamiság lebontása, a szövetségeseinktől való elfordulás és autoriter rezsim felé nyitás egyedül a kormányhoz közeli holdudvar számára kedvez, és nem hazánk érdekeinek. Magyarország nemzetközi elszigeteltségére csak egy határozott paradigmaváltás nyújthat megoldást.

Olyan külpolitikára van szükség, amelynek legfőbb célja, hogy helyreállítsa Magyarország presztízsét és a hazánk iránti bizalmat szövetségeseink szemében, és megerősítse országunk pozícióját a szövetségi rendszeren belül. Bebizonyítjuk, hogy Magyarország ismét képes konstruktív tagja lenni a NATO-nak és az EU-nak. Hazánknak a katonai szövetséghez és az Unióhoz való csatlakozása hosszú távon nemcsak védelmi és gazdasági biztonságot nyújt, hanem biztosítja annak lehetőségét is, hogy egy erős közösség teljes jogú tagjaként, annak intézményrendszerének keretén belül megteremtjük fejlődésünk feltételeit és hatékonyan, együttes erővel találjunk megoldásokat az új kihívások kezelésére. A regionális együttműködések befolyását vissza kell állítani, és ezeket az együttműködések meg kell erősíteni.

19.1. A globális kihívások kezelése

Napjainkban a globalizálódó világnak egyre több, a határainkon átívelő és mindannyiunkat érintő kihívással kell szembesülnie, és ezek a kihívások határokon átívelő megoldásokat igényelnek. Ebből a szempontból elengedhetetlen a multilateralizmus és globális kormányzás alapjainak megerősítése és újradefiniálása, annál is inkább, mivel a 21. században az egymásrautaltság és az interkonnektivitás szintje nagyobb, mint korábban, és emiatt a problémákra is gyorsabb és hatékonyabb közös megoldásokat kell keresni. A globális kihívásokra egy kormány vagy intézmény önállóan nem tud megoldást találni, mivel azok a kormányok, a nemzetközi szervezetek, a civil társadalom és a tudományos élet közötti szoros együttműködést követelik meg. A mai világ ugyan gazdagabb, egészségesebb, iskolázottabb, békésebb és jobban összekapcsolódott, mint bármikor, ugyanakkor az új típusú kihívások miatt a világ népességének jó része instabil helyzetben van, ezért rengeteg feladat áll Európa és az emberiség előtt. Ezeknek a feladatoknak az elvégzéséhez pedig megfelelő partneri viszonyok kialakítására kell törekednünk. Ennek tükrében fontosnak tartjuk az euroatlanti partnerség megerősítését a közös

érdekek és értékek alapján az olyan országokkal, mint például az Egyesült Államok, Kanada, az Egyesült Királyság, Németország vagy Franciaország. Kiemelt fontosságú jó viszonyt ápolni a mindenkori washingtoni adminisztrációval, és biztosítani szövetségeseinket a Nyugat és a demokráciák közössége iránti elkötelezettségünkről. Emellett fontos a többoldalú és szoros együttműködések kialakítása az olyan országokkal, amelyek osztrják a demokrácia, a jogállamiság és az emberi és szabadságjogok érvényesítésének értékeit. Csak ezekkel a szereplőkkel együtt lehetünk képesek kezelni az előttünk álló globális kihívásokat, helyreállítani a multilateralizmust és a szabályokon alapuló nemzetközi rendet, valamint felvenni a versenyt az olyan globális szereplőkkel, mint Oroszország vagy Kína.

a) A klímaváltozás elleni küzdelem és a környezet védelme

- A globális kihívások kezelésének sorában az egyik legfontosabb feladatunk a klímaváltozás elleni küzdelem és a biológiai sokféleség megőrzése, amelyet az európai zöld megállapodás, az ENSZ fenntartható fejlődési céljait meghatározó Agenda 2030 és a párizsi éghajlatváltozási megállapodás végrehajtásával, valamint a megújuló energiaforrások bővítésével kell elérni, együttműködésben a nemzetközi közösséggel. Ebben az együttműködésben a technológiák és a tudás kölcsönös átadása kulcsszerepet játszana.
- További probléma mai világunkban az élelmezésbiztonság és a tiszta ivóvízhez való hozzáférés hiánya, amelyet szintén tudás- és technológiatranszferrel kell kezelni, szoros fejlesztési együttműködésben a harmadik világ országaival.

b) Az egyenlőtlenség és szegénység elleni küzdelem

- Fontos feladatunk az egyenlőtlenség és szegénység elleni küzdelem, amelyeket a tisztességes munkakörülmények és a megélhetést biztosító bérek, valamint a partnerországokban a megfelelő szociális védelmi rendszerek kialakításának előmozdításával és ambiciózus fejlesztéspolitikával kívánunk elérni.
- Az éhezés, valamint a természeti és társadalmi katasztrófák megelőzését és humanitárius segítségnyújtáson keresztül történő kezelését fontos feladatunknak tekintjük. A segélyek tekintetében nemcsak az érintett régiókba való eljuttatást, hanem a humanitárius segélymunkások védelmét is prioritásként kezeljük.
- A pandémia azt is megmutatta, hogy továbbra is fontos feladatunk a járványok elleni közös küzdelem és az egészségügyi rendszerek megerősítése világszerte.

c) Biztonságpolitika

- A biztonságpolitikában továbbra is a NATO-t tekintjük az európai biztonsági rendszer zálogának, amelyre a megerősített európai uniós védelmi együttműködés mellett is szükség lesz. A védelmi költségvetés terén támogatjuk, hogy a NATO tagállamai éves szinten a GDP-jük 2%-át katonai kiadásokra költsek.
- Szorgalmazzuk az európai védelmi technológiai együttműködés megerősítését, egy közös európai hadsereg létrehozását, valamint a minősített többségű döntéshozatal kiterjesztését a katonai kérdésekre is. Mindezek elengedhetetlenek egy cselekvőképes és szuverén Európai Unióhoz, amely megfelelően és időben tud reagálni az egyes kihívásokra.
- A biztonság kérdéséhez szorosan kapcsolódik a leszerelés és a fegyverzet-ellenőrzés is. Ezzel kapcsolatban támogatjuk a leszerelési kezdeményezéseket és az atomsorompó-rendszerek megerősítését. A célunk egy atomfegyverektől mentes világ, mivel egy

nukleáris katasztrófának visszafordíthatatlan következményei lennének az emberiségre nézve. Ez különösen fontos a jelenleg zajló ukrajnai háború kontextusában, amelyben az agresszor rendszeresen fenyegetőzik atomfegyverek bevetésével. Ennek tükrében aggodalomra ad okot, hogy 2023 februárjában Oroszország felfüggesztette részvételét az Egyesült Államokkal korábban megkötött New Start atomfegyverzet-csökkentési megállapodásban, amely korlátozza az amerikaiak és az oroszok által telepíthető stratégiai nukleáris robbanófejek számát. Az atomfegyverek mellett szorgalmazzuk az emberi irányítás alól kivont halálos autonóm fegyverrendszerek betiltását és egy megfelelő uniós fegyverexport-rendelet kidolgozását.

- Fontosnak tartjuk felvenni a küzdelmet a napjainkban egyre komolyabb problémának számító dezinformációval és hibrid fenyegetésekkel szemben. Az ukrajnai háború megmutatta, hogy az orosz dezinformációtól nem védett Európa sem, mivel több országban, mint például Magyarországon maga a kormánypropaganda jár élen a félretájékoztatásban. A dezinformációval szembeni küzdelemben fontos a szabad és független médiumok megerősítése, valamint a megfelelő szabályozási környezet kialakítása. Fontos lenne emellett egy uniós szintű digitális infrastruktúra kiépítése, hogy az EU szuverenitását ezen a téren is meg tudjuk erősíteni. A polgári infrastruktúra kibertámadásoktól való védelmét erősebbé kell tenni.
- Meg kell akadályozni, hogy az autokratikus vezetésű országok beavatkozzanak a demokratikus országok választási és döntéshozatali folyamataiba. A rosszindulatú külföldi beavatkozások kezeléséhez szükséges, hogy az Európai Bizottság és az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) megfelelő támogatást nyújtson az Európai Unió tagállamainak. Ebből a szempontból szükséges az EKSZ kapacitásainak megerősítése.
- Fontos továbbá kezelni a digitális térben jelentkező egyéb olyan kihívásokat, mint a megfigyelési technológiák alkalmazása. Uniós szinten kell megakadályozni az ilyen technológiáknak az elnyomó rezsimeknek való átadását, mind Európán belül, mind kívül. Ennek a megfelelő kezelése különösen fontos a közelmúltban történt Pegasus-botrány tükrében. Meg kell erősíteni ezenfelül a kiberbiztonságot, emellett fontosnak tartjuk a közös erőfeszítéseket a szélsőséges ideológiák és mozgalmak, valamint a terrorizmus elleni közös és hathatós fellépés tekintetében.
- Elkötelezettek vagyunk a konfliktusmegelőzés, valamint a világban jelenleg is zajló konfliktusok békés megoldása iránt, hogy ezzel garantáljuk a világ, és benne Európa biztonságát.
- Ugyanakkor azon a véleményen vagyunk, hogy az Európai Unióval közösen, a közvetlen katonai részvételt elkerülve támogatni kell Ukrajna honvédő háborúját az orosz agresszióval szemben. Orbán Viktor úgynevezett „békepártisága” mögött egy Putyin által diktált békének a támogatása húzódik meg, ami együtt járna Ukrajna szuverenitásának és területi integritásának a megsértésével, és amelynek következménye lenne Európa biztonságára nézve is. Mi úgy véljük, hogy részt kell venni minden olyan politikai és gazdasági kezdeményezésben, amely Ukrajna önvédelmét segíti, Oroszországot pedig arra kényszeríti, hogy befejezze a háborút. Fontos azonban, hogy Ukrajnát ne csak az orosz agresszorok kiűzésében, hanem humanitárius szempontból is támogassuk, és segítsük az ország újjáépítését és megerősítését is. Ugyanígy fontosnak tartjuk Oroszország arányos és tisztességes kártérítésre kötelezését és a háborús bűncselekmények kivizsgálását is.
- Úgy gondoljuk emellett, hogy a felerősödött izraeli-palesztin konfliktusban Izraelnek joga van megvédenie magát a Hamász palesztin terrorszervezet támadásaival szemben a nemzetközi jog keretein belül. Szükséges ugyanakkor a közel-keleti helyzet mielőbbi békés megoldása és az eszkaláció megelőzése. Fontosnak tartjuk ezenfelül az

együttműködést a változásért küzdő demokratikus erőkkel, mind az arab világban, mind pedig Izraelben.

d) Energiafüggetlenség

- Azt az ukrajnai háború is nyilvánvalóvá tette, hogy az orosz fosszilis energiahordozóktól való nagyarányú függőség sebezhetővé teszi Európát. Mindezek miatt támogatjuk az energiahordozók importjának diverzifikálását, valamint a megújuló energiák és infrastruktúrák egyre szélesebb körű elterjesztését. Ezzel összefüggésben szorgalmazzuk az orosz energiahordozóktól való függőség teljes megszüntetését, mivel emiatt fizetnek többszörös rezsit a magyar emberek is, és az energiát destabilizáló és nyomásgyakorlási eszközként tudják használni az oroszok (példa erre Moldova). Arról nem is beszélve, hogy Putyinnak az exportból származó bevételei hozzájárulnak az Ukrajnát lerohanó orosz háborús gépezet további működtetéséhez.
- Az európai energiaellátás biztonsága mellett fontosnak tartjuk a külpolitikában az energiaszegénység leküzdését célzó kezdeményezések támogatását.
- A megújuló energiára való áttérés és az ezen a területen való európai együttműködés kialakítása is jelentősen csökkenti az ország energetikai függőségét az Európai Unió kívüli energiaimporttól.

e) Az emberi jogok és a demokrácia védelme

- Az utóbbi években többször lehetünk szemtanúi annak, hogy az emberi jogok, a jogállamiság és a demokrácia helyzete egyre romlik a világban, nemcsak Európán kívül, hanem azon belül is. Emiatt a külpolitikában is támogatni fogjuk a demokráciába és a demokratikus intézményekbe vetett bizalom erősítését szorgalmazó lépéseket és a fellépést az autoriter tendenciákkal szemben. Fontos azonban, hogy ezt Európán belül is érvényesíteni kell, hogy az Unió hiteles szereplőként tudjon fellépni a világ többi részén is.
- A demokrácia és a jogállamiság kéz a kézben jár az emberi jogok érvényesítésével, amelyeket a hasonlóan gondolkodó partnerekkel együttműködésben szeretnénk előmozdítani és megóvni. Különös figyelmet kell fordítani a sérülékeny csoportok, úgymint az etnikai, vallási és szexuális kisebbségek, a fogyatékossgal élő személyek, a menekültek, illetve a nők és lányok jogainak védelmére.
- A feminista külpolitika nevében szükséges minél több nőt nemzetközi vezető pozícióba juttatni, beleértve az ENSZ-t és az Európai Unió külpolitikai szerveit is, valamint szerepüket meg kell erősíteni a konfliktusok megelőzésében, megoldásában és a béke létrehozásában, összhangban az ENSZ 1325-ös számú határozatának végrehajtásával.
- A nők tekintetében fontosnak tartjuk azt is, hogy minél több ország, köztük Magyarország is ratifikálja az isztambuli egyezményt. További feladat ezenfelül az Emberi Jogok Európai Bíróságának és az ENSZ emberi jogi főbiztosi hivatalának megerősítése. Támogatjuk emellett az EU globális emberi jogi szankciós mechanizmusának következetes alkalmazását az emberi jogsértések esetén, valamint azt, hogy annak hatályát terjesszék ki a korrupciós esetekre, vagy hogy az EU hozzon létre egy külön korrupciós szankciós mechanizmust.
- Kiemelten fontos feladat az emberi jogvédők támogatása világszerte. Ennek keretében az Európai Uniónak nemcsak diplomáciai eszközöket kell bevetnie, hanem biztosítani kell azt is, hogy az üldöztetésnek kitett emberi jogvédők megfelelő és bürokráciai akadályoktól mentes, gyors védelmet kaphassanak az EU-ban.

f) Az új technológiák veszélyei

- Hangsúlyt kell fektetni a robotika és a mesterséges intelligencia fejlesztésének nemkívánatos hatásaira is. A különböző felismerési mechanizmusokat, az önvezető járműveket vagy a drónokat katonai célokra is fel lehet használni, amelyek számos előnnyel járhatnak. A terület további fejlődése pedig komoly változásokat fog előidézni a biztonságpolitika és a hadviselés területén.
- Napjainkban a hagyományos fegyverek mellett leginkább az automatizált vagy félautonóm, illetve a felügyelt autonóm fegyverek terjedtek el a hadviselésben, amelyeknél a művelet végrehajtásában biztosított az emberi beavatkozás. A modern technika fejlődése viszont utat nyitott a teljesen autonóm fegyverek jövőbeli elterjedésének is, amelyeknél a feladat végrehajtása már teljesen önálló, és az elindítása után a katonának nincs lehetősége közbeavatkozni. Ugyanakkor az ember szerepének kiiktatása a harci műveletek végrehajtásából különböző technikai, erkölcsi és jogi aggályokat vet fel. Nélkülözhetetlennek tartjuk ezért, hogy a mesterséges intelligencia katonai felhasználását megfelelően szabályozzák nemzetközi szinten.
- További problémákat vet fel a bio- és géntechnológia előretörése, amelynek vannak etikai, biztonsági és környezeti kockázatai is. Ezen a területen is a közös nemzetközi szabályozás kialakítása jelenthet nagyobb biztonságot és kiszámíthatóságot.

g) Járványügyi és egészségügyi kockázatok

- Az egyre inkább összekapcsolt világ, a kontinensek közötti utazások nagy száma, a környezeti változások egyre fontosabbá teszik a világméretű járványügyi és egészségügyi problémákkal való megküzdést.
- Mivel a járványügyi és egészségügyi kockázatok egyre inkább világszinten jelentkeznek, hatékonyan csak akkor vagyunk képesek ellenük fellépni, ha biztosított a hiteles információk áramlása, és a védekezésben is összehangoltan cselekszenek az országok.
- Fontos az is, hogy a világ fejlett részén elérhető technika, oltások, gyógyszerek a többi ország számára is elérhetőek legyenek, az emberiességi szempontokon túl azért is, mert a világ bármely részén elszabaduló járványok az összes országra hatással lehetnek.

19.2. Szomszédság- és nemzetiségi politika

Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy helyreállítsuk Magyarország jó megítélését, és javítsuk kapcsolatainkat a szomszédos országokkal a keleti és kelet-közép-európai régiókban, valamint a regionális együttműködésekkel. Véleményünk szerint ez nem csupán hazánk politikai, kulturális és gazdasági kapcsolatainak kedvez, de mindennél jobban szolgálja a külföldön élő magyarság jólétét és érdekeit, mind a környező országokban, mind a világ más országaiban élő magyarok esetében.

Megfelelő gazdasági, kulturális és társadalmi kapcsolatot kell kialakítanunk a külhoni magyarság és az anyaország között. Célunk ezekben az országokban a magyar nyelv védelme és a magyarság önkormányzatiságának támogatása. Kiállunk a határon túli magyar közösségek nemzetközi szerződéseken védett jogainak, kulturális autonómiájának érvényesítése mellett, ezek elérését azonban nem konfliktusok generálásával, hanem tárgyalásokkal, az együttműködés erősítésével, az Európai Unió keretében felhasználásával és a nemzetközi szervezetek, különösen az Európa Tanács bevonásával tartjuk elérhetőnek.

Felülvizsgáljuk a választójogi törvényt annak érdekében, hogy az ország, a helyi közösségek ügyeiről azok a polgárok dönthessenek, akik döntésük következményeit személyesen is viselik,

azaz életvitel-szerűen Magyarországon élnek vagy éltek. Ugyanakkor a munkavégzés vagy tanulás miatt külföldön tartózkodó magyar polgárok számára megteremtjük annak lehetőségét, hogy a jelenlegi körülményekhez képest egyszerűbben tudjanak élni szavazati jogukkal.

A történelmi, gazdasági vagy magánéleti okokból a világ más országaiba szakadt magyarok számára fontosnak tartjuk a konzuli szolgálatok megerősítését egy megreformált, új külügyminisztérium irányítása alatt, valamint, hogy a magyarországi választásokon a levélben szavazókhhoz képest ne jelentsen számukra többletterhet a szavazatuk leadása. Kiemelten kell kezelni azt is, hogy a magyar kisebbségek jogait maradéktalanul biztosítsák más országokban. Ugyanakkor hazánkban is élnek olyan nemzetiségek, amelyek számára ugyanazt a bánásmódot kívánjuk biztosítani, mint amit mi is elvárunk a magyaroknak otthont adó más országoktól. Ennek tükrében fontosnak tekintjük a nemzetiségek nyelvhasználati jogának és önkormányzatiságának biztosítását, valamint azt, hogy megfelelően ápolhassák kapcsolataikat az anyaországukkal. Ez szerves részét képezi a szomszédos és egyéb országokkal való jó kapcsolat kialakításának.

19.3. Külpolitikai reform

A 2010 utáni Orbán-kormányoknak új külpolitikai prioritása lett a "keleti nyitás politikája", illetve a később azt kiegészítő „déli nyitás” stratégia. Ennek keretében a nyugati orientáció mára teljesen háttérbe szorult, és Orbánék a nemzetközi kapcsolatokat az európai értékeket elutasító országokkal, többek között Oroszországgal, Kínával, Törökországgal, Azerbajdzsánnal vagy Iránnal való gazdasági kapcsolatoknak rendelték alá. Ezek a gazdasági kapcsolatok valójában nem az ország, hanem a kormányközeli elit érdekeit szolgálják, így lett a külpolitika is a fideszes milliárdosok fogja. Ugyanakkor ennek a megváltozott külpolitikai prioritásnak része egy ideológiai közeledés is ezekhez az országokhoz, amelyben Orbánék egyszerre juttatják kifejezésre a Nyugattal való szembefordulásukat, valamint szimpátiájukat ezen országok autoriter rendszereivel és azok vezetőivel.

A magyar külpolitikában az Orbán-kormányok alatt visszatért az, a kommunista rendszerre jellemző gyakorlat, hogy a szakmai szempontokat teljes mértékben felülírta a politikai lojalitás. Ez a magyar diplomáciára nemcsak szakmai, hanem stabilitási szempontból is rányomja bélyegét, ami megmutatkozik abban, hogy Szijjártó folyamatos és nagyüzemű személycseréket hajt végre a minisztériumi állományban és a külképviseletek élén.

Ezért célunk a külügyekben a diplomáciai és konzuli feladatok elsődleges szerepének visszaállítása, egy észszerű és megfelelően átlátható intézményi struktúra és stratégiai irányítás létrehozása, illetve a szakmai hozzáértés érvényesítése. A gazdasági kapcsolatok fejlesztését az integrált külügyi stratégia és tevékenység egyik, de nem egyetlen fontos területének tekintjük. Ennek megfelelően visszaállítjuk az 1848-49-es szabadságharc idején, a Szemere-kormány alatt létrehozott, majd később az önálló magyar külügyminisztériumokra végig használt Külügyminisztérium megnevezést egy 21. századi kihívásoknak megfelelő profillal.

Célunk a mainál erősebb és politikailag jobban integrált európai együttműködés, az Európai Egyesült Államok megteremtése. Ennek érdekében támogatjuk a mainál erősebb és hatékonyabb uniós külügyi együttműködés megteremtését, mivel a magyar külpolitikai célok elérését ennek keretei között tartjuk elérhetőnek.

- Ezzel összefüggésben fontosnak tartjuk a tagállamok konzuli szolgálatai közötti szorosabb együttműködés kialakítását és az erőforrások összevonását annak érdekében, hogy erősítsük az EU jelenlétét a világ többi részén. Ezenfelül így tudjuk jobban garantálni az uniós állampolgárok megfelelő védelmét külföldön, ugyanis nem minden tagországnak vannak meg a megfelelő erőforrásai arra, hogy a világ összes országában jelen tudjon lenni.

- Fontos ezenfelül az Európai Külügyi Szolgálat megerősítése, illetve az unió külügyi és biztonságpolitikai képviselője pozíciójának átalakítása egy valódi EU-s külügyminiszteri tisztséggé.
- A nemzetközi gazdasági kapcsolatok terén támogatjuk, hogy az Unió olyan kereskedelmi megállapodásokat kössön a partnereivel, amelyek szilárd munkaügyi, környezeti és emberi jogi garanciákat tartalmaznak.
- Fontosnak tartjuk ezenkívül, hogy az EU közvetlen szomszédságát képező Nyugat-Balkán, a mediterrán térség és a keleti partnerség politikai és gazdasági szempontból arra alkalmas országait egyre inkább az EU felé orientáljuk, és megakadályozzuk, hogy azon országok érdekszférájába kerüljenek, amelyek nem a nyugati értékek mentén gondolkodnak.
- Ennek megfelelően kell az Uniónak is alakítania és egységesítenie politikáját a fejlesztési támogatások (többek között az IPA III és a Globális Európa), valamint a kereskedelem és a külföldi működőtőke-befektetések terén.